

Saksnr: 2019/21-1
Saksbehandlar: Endre Korsøen / Elisabeth Aune

Saksframlegg**Saksgang**

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Fylkesutvalet		24.10.2019

Statlege retningslinjer for behandling av søknader om løyve til akvakultur av matfisk av laks, aure og regnbogaure på land**Forslag til vedtak**

1. Vestland fylkeskommune meiner det kan vere bra for søkjarar og forvaltninga å ha retningslinjer for tildeling av løyve til landbaserte oppdrettsanlegg for matfisk av laks og aure, men finn at retningslinjene av 4. juli vil vere til hinder for teknologiutvikling for gjennomstrøymingsanlegg.
2. Vestland fylkeskommune vil påpeike at retningslinjene, slik dei er presisert av Nærings- og fiskeridepartementet, utelukkar ein type landbasert oppdrettsteknologi som på sikt kan bli den mest klimavennlege. Det er avgjerande å legge til rette for oppdrettsteknologi som krev minst energiforbruk, og som gjer at straumnettet ikkje vil vere ein avgrensande faktor for etablering av slike anlegg langs kysten.
3. For å redusere energibehovet foreslår Vestland fylkeskommune at departementet opnar for at botn på produksjonseiningane kan plasserast under lågaste tidevatn.
4. Vestland fylkeskommune vil vise til at ein søknad om etablering av landbaserte anlegg vil krevje detaljreguleringsplan etter plan- og bygningslova og handsaming etter akvakulturlova. Dette vil ivareta kommunale, regionale og statlege interesser.

Samandrag

Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) har i brev av 4. juli 2019 kome med retningslinjer av kva som skal definerast som oppdrett av matfisk i sjø og kva som er oppdrett av matfisk på land. Løyve til matfisk av laks og aure i sjø er eit avgrensa gode som staten krev betydelege vederlag for, medan landbaserte løyve til produksjon av matfisk av laks og aure ikkje er avgrensa og er vederlagsfrie. Retningslinjene vil hindre teknologiutvikling for gjennomstrøymingsanlegg, og dermed utelukke ein type landbasert oppdrettsteknologi som krev minst energiforbruk.

Rune Haugsdal
prosjektleder

Bård Sandal
påtroppande fylkesdirektør for
innovasjon og næringsutvikling

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven signatur.

Vedlegg

- 1 Retningslinjer for behandling av søknader om tillatelse til akvakultur av matfisk på land av laks, ørret og regnbueørret NFD 04.07.2019.

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Nærings- og Fiskeridepartementet (NFD) har i brev av 4. juli 2019 kome med ei avklaring av kva som skal definerast som oppdrett av matfisk i sjø og kva som er oppdrett av matfisk på land.

Løyve til matfisk av laks og aure i sjø er eit avgrensa gode som staten krev betydelege vederlag for. Det har blitt betalt opp mot 200 mill. kroner for eit løyve for produksjon av 780 tonn fisk i sjø. Tildeling av ordinære kommersielle løyve til matfisk av laks og aure skjedde sist i 2017. Løyva som då vart tildelt vart selde til høgstbydande. Det mogleg å søke om auke på eksisterande løyve, men berre i produksjonsområde som er grøne. Fargen på produksjonsområdet blir fastsett annakvart år på grunnlag av mengde lakselus på vill laks og sjøaure. Det har ikkje vore mogleg å søke om auka produksjonskapasitet i Hordaland og Sogn og Fjordane.

I 2016 blei det opna for å tildele landbaserte løyve til produksjon av matfisk av laks og aure. Slike løyve er ikkje avgrensa på tal eller størrelse, og er vederlagsfrie. Det er fylkeskommunen som har myndigheit til å gje løyve til oppdrett av matfisk av laks og aure på land. Størrelsen (mengda fisk) det blir gitt løyve til, er hovudsakleg avgrensa av utsleppsløyve frå Fylkesmannen og løyve frå Mattilsynet.

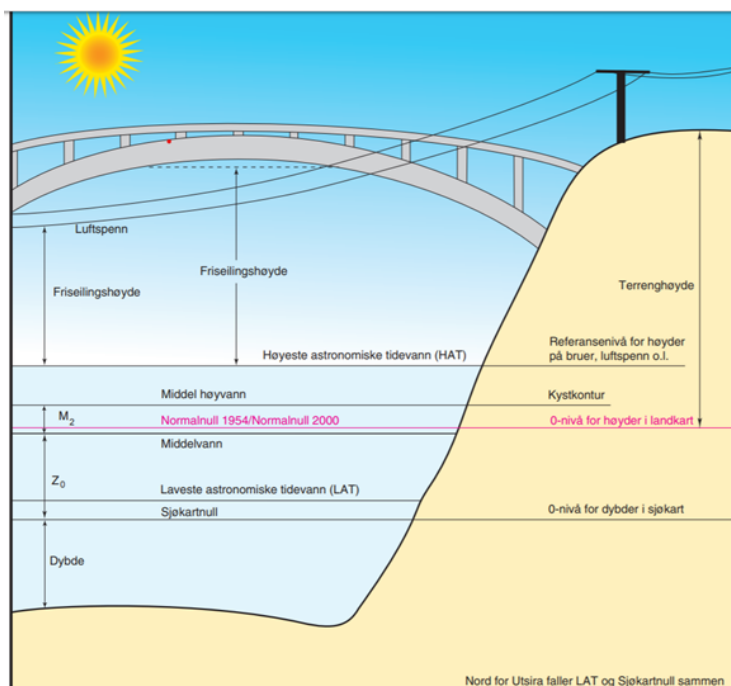
Laksetildelingsforskrifta skil tydeleg mellom løyve gitt til akvakultur av matfisk i sjø og på land. Den fysiske plasseringa av eit anlegg er avgjørande for kva tildelingsreglar myndigheitene skal bruke. Det er presisert at løyve gitt til landbasert akvakulturverksemd ikkje kan overførast til, eller nyttast i sjø.

Avklaring i retningslinjene frå Nærings- og Fiskeridepartementet

I følgje NFD er det produksjonseininga si plassering som vil avgjere om den er definert som akvakultur på land eller i sjø, og dette må vurderast av fylkeskommunen konkret i kvart enkelt tilfelle. For dei fleste saker er dette uproblematisk. For grensetilfella har det i brevet blitt avklart:

Departementet peikar på nokre klare typetilfelle for akvakulturanlegg i sjø og på land.

- *Eit akvakulturanlegg vil klart vere i sjø viss produksjonseiningane flyt i sjø, står på sjøbotn, eller er omgitt av sjø.*
- *Eit akvakulturanlegg vil klart vere på land viss produksjonseiningane står på fast grunn eller på utfylte massar på eit område av jordoverflata som ikkje er dekkja av vatn, og dersom også lågaste nivå (botnen) i produksjonseininga er på eit nivå over høgaste astronomiske tidevatn (HAT i sjø, sjå figur 1) slik at det ikkje er nokon direkte tilknytning mellom produksjonseiningane og sjø.*

Figur 1 Illustrasjonen viser sammenhengen mellom de ulike referansenivåene for høyder og dybder.

I retningslinjene frå NFD heiter det at for akvakulturanlegg som ikkje er omfatta av dei nemnde typetilfella, vil grensedraginga mellom land og sjø måtte avgjerast etter ei konkret vurdering i det enkelte tilfelle.

«I tillegg til at botn i produksjonseiningane må vere over HAT, vil det være sentralt å vurdere hvor produksjonsheten(e) er plassert i forhold til grensen mellom land og sjø. Tilknytningen til havet er et naturlig utgangspunkt ved vurderingen av om et anlegg er plassert på land eller i sjø. Forbindelsen til havet kan være et eller flere sund, kanaler, tuneller, rør eller lignende. Det kan ikke være avgjørende for vurderingen om forbindelsen til havet midlertidig kan stenges eller blokkeres»

Vedtakskompetanse

Fylkesutvalet har høve til å gje fråsegn, jf retningslinjer for politiske utval og delegering som vart vedtekne av fylkestinget i oktober.

Vurderingar og verknader

Ved å opne for vederlagsfrie løyve på land har ein fått ein auka interesse for utvikling av teknologi for etablering av landbasert oppdrett, og opna for at nye aktørar kan starte med lakseoppdrett. Det er vesentleg dyrare å bygge og drifte landbaserte anlegg. Tradisjonelle anlegg på land basert på pumping av vatn krev mykje straum. Alternative anlegg der ein i staden for å pumpe sjøvatn nyttar til dømes tidevatn til vassutskifting, vil redusere behovet for straum vesentleg.

På landsbasis har vi i dag fleire initiativ som ønsker å bygge anlegg på land. Det er døme på at anlegg som baserer seg på å pumpe sjøvatn inn i anlegget, vil få så store straumbelov at Statnett ikkje opnar for at dei kan kople seg på kraftnettet. Det finst også initiativ som ønskjer å sprengje ut basseng nær sjøen og bruke tidevatnet som ein naturleg vassutskiftar. Denne teknologien vil redusere straumbelovet betrakteleg, men med dei nye retningslinjene frå NFD vil anlegg som nyttar seg av tidevatnet falle inn under akvakulturløyve i sjø. Fylkeskommunen må, etter dei nye retningslinjene, avvise søknadar med denne typen teknologi.

Anlegg der konseptet er å sprengje seg ned under havoverflata, vil vere avhengig av eit basseng fylt med vatn på land der tette produksjonseiningar er plassert. Eit slikt anlegg vil som i meir tradisjonelle landbaserte anlegg, vere forbunde til sjøen og ta inn og sleppe ut vatn via rør eller tunellar.

Alle landbaserte anlegg av ein viss storleik inneber store naturinngrep. Forskjellen mellom desse to typene anlegg er behov for å sprengje ut eit basseng i tillegg til/ i staden for å planere store flater.

Departementet sin definisjonen av kva som er sjøbasert- og kva som er landbasert oppdrett ekskluderer anlegg som kan nytte tidevatn som vassutskiftar, og vil kunne stoppe utvikling av ein teknologi som kan bli kostnads- og konkurranseeffektiv. Tidevassbasert teknologi i landbaserte anlegg kan på sikt bli berekraftig og miljømessig oppdrettsproduksjon.

Det finst mange måtar å sette grense mellom sjø og land. NFD har brukt høgaste astronomiske tidevatn (HAT) som er den høgaste mogelege vassstanden utan påverknad frå været; mellom anna vind, lufttrykk og temperatur. HAT er referansenivå for høgder på bruer, luftspenn og liknande.

I alle norske sjøkart er referansenivået sjøkartnull. Sjøkartnull er altså nullnivå for djupner i sjøkart og høgde i tidevasstabellar. Det er eit nivå vassstanden sjeldan kjem under, og frå 1. januar 2000 er sjøkartnull lagt til lågaste astronomiske tidevatn (LAT)

For å få minst mogelege energikostnader vil Vestland fylkeskommune foreslå at departementet opnar for at botn på produksjonseiningane kan plasserast under lågaste astronomiske tidevatn, som er eit nivå sjøvassstanden sjeldan kjem under.

Vi kan ikkje sjå at kva topografisk grense som skal gjelde mellom sjø og land skal vere avgjerande for utvikling av landbaserte anlegg. Ein søknadsprosess om etablering må vere i tråd med kommunen sin arealplan, områda må først regulerast, og reguleringsplan må vedtakast i kommunen. Her vil naturinngrepet og verknader for naturmangfald, natur, kulturminne og anna bli vurdert. Om reguleringsplanen vert godkjent

kan det søkast fylkeskommunen om løyve til oppdrett etter akvakulturlova. Det er mange andre tema som skal vurderast for å få godkjent eit landbasert anlegg enn akkurat kva høgde over havet botn på produksjonseiningane ligg.

Økonomi: Ingen direkte verknad

Klima: Ingen direkte verknad, men retningslinene slik dei ligg føre no vil favorisere teknologi med høgare energiforbruk

Folkehelse: Ingen direkte verknad

Regional planstrategi: Ingen direkte verknad

Konklusjon

Vestland fylkeskommune meiner det kan vere bra for søkjarar og forvaltninga å ha retningsliner for tildeling av løyve til landbaserte oppdrettsanlegg for matfisk av laks og aure, men finn at retningslinjene av 4. juli vil vere til hinder for teknologiutvikling for gjennomstrøymingsanlegg.

Vestland fylkeskommune vil påpeike at retningslinene, slik dei er presisert av Nærings- og fiskeridepartementet, utelukkar ein type landbasert oppdrettsteknologi som på sikt kan bli den mest klimavennlege. Det er avgjerande å leggje til rette for oppdrettsteknologi som krev minst energiforbruk, og som gjer at straumnettet ikkje vil vere ein avgrensande faktor for etablering av slike anlegg langs kysten.

For å redusere energibehovet foreslår Vestland fylkeskommune at departementet opnar for at botn på produksjonseiningane kan plasserast under lågaste tidevatn

Vestland fylkeskommune vil vise til at ein søknad om etablering av landbaserte anlegg vil krevje detaljreguleringsplan etter plan- og bygningslova og handsaming etter akvakulturlova. Dette vil ivareta kommunale, regionale og statlege interesser.